

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมระบบการชำระเงิน

การประกอบธุรกิจการค้า ผู้ซื้อและผู้ขายมักจะอาศัยธนาคารพาณิชย์เป็นสื่อกลางในการชำระเงิน หากเป็นการโอนเงินที่มีมูลค่ามากนั้น อาจเกิดความเสี่ยงขึ้นได้ เช่น อาจเป็นช่องทางสำหรับผู้กระทำการทุจริตได้เป็นอย่างดี ในด้านการเบิกเงิน การฝากเงิน การโอนเงิน ของธนาคารพาณิชย์ที่ให้บริการแก่บุคคลทั่วไปนั้น เป็นความสะดวกและการเกิดสภาพคล่องทางการเงินที่เป็นระบบทั้งภายในและระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นวิธีการต่างๆที่สถาบันการเงินนิยมใช้ร่วมกันระหว่างประเทศ จนเรียกว่าเป็นแบบสากล ซึ่งปัจจุบันนี้ ได้ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการชำระเงิน การให้บริการของสถาบันการเงินเหล่านี้ จึงเป็นการอำนวยความสะดวกต่อการประกอบกิจการทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศอย่างกว้างขวาง แต่ในขณะเดียวกันก็อาจเกิดความเสี่ยงในระบบการชำระเงิน และเป็นการบริการผู้ประกอบการอาชีพในทางทุจริต หรือกระทำการทุจริตระหว่างประเทศใช้ร่วมกันได้อย่างสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น เช่นนี้ จึงต้องมีมาตรการทางกฎหมายมาบังคับใช้ โดยมีหน่วยงานหรือองค์กรดูแลอย่างเข้มงวด เพื่อป้องกันมิให้ความผิดพลาดในระบบการชำระเงินเกิดขึ้น

3.1 ความจำเป็นที่ต้องมีการควบคุมการให้บริการระบบการชำระเงิน

ด้วยความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ทำให้เกิดการพัฒนาทางด้านคอมพิวเตอร์ และสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ ในการประกอบธุรกิจและในการทำธุรกรรมต่างๆ ส่งผลให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก จึงทำให้เกิดการชำระเงินภายในประเทศและระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น หากประเทศใดมีระบบการชำระเงินที่ดี ประเทศนั้นก็จะมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศด้วย แต่ถ้าหากระบบการชำระเงินของประเทศขาดความปลอดภัยและขาดประสิทธิภาพ ก็ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจจนอาจพังลงได้ ระบบการชำระเงินจึงมีความสำคัญอย่างมาก จะเห็นได้ว่า เดิมมีเพียงสถาบันการเงินและธนาคารพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับระบบชำระเงิน แต่เมื่อเกิดความเปลี่ยนแปลงในการดำเนินธุรกิจ และในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับระบบเทคโนโลยีทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งสิ้น ปัจจุบัน มีผู้ให้บริการด้านการชำระเงินที่ไม่ใช่สถาบันการเงินเพิ่มมากขึ้น เช่น บริษัทที่ออกบัตรเครดิตประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น บัตรเครดิต บัตรเดบิต และบัตรชำระเงินล่วงหน้า ธนาคารกลางในแต่ละประเทศจึงจำเป็นต้องมีการควบคุมดูแล และ

ติดตามพฤติกรรมการณ์โอนเงินและการชำระเงินอย่างใกล้ชิด ตลอดจนความเสี่ยงที่อาจมีผลต่อระบบการชำระเงินและระบบเศรษฐกิจของประเทศ หากธนาคารกลางมีระบบการควบคุมดูแลและการติดตามพฤติกรรมที่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ระบบการชำระเงินและระบบเศรษฐกิจของประเทศก็อาจจะล่มสลายหรือพังลงได้ ในการนี้ธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (Bank for International Settlements หรือ BIS) จึงได้พัฒนาและจัดทำกรอบมาตรฐานที่ใช้ปฏิบัติในการชำระเงินที่มีความสำคัญอย่างยิ่งวด โดยครอบคลุมในเรื่องของระบบการชำระเงินและการโอนเงินที่มีมูลค่าสูงด้วย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ระบบการชำระเงินของประเทศมีความมั่นคงปลอดภัย และมีประสิทธิภาพ

ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญกับระบบการชำระเงิน โดยมีการพัฒนาระบบการชำระเงินรูปแบบใหม่ๆเพื่อใช้ร่วมกัน เช่น ระบบบาทเน็ต เป็นต้น เนื่องจากที่ผ่านมา ด้านทุนด้านเทคโนโลยีทางอิเล็กทรอนิกส์มีราคาสูง ภาคเอกชนยังไม่มีความพร้อมที่จะลงทุนสร้างระบบการชำระเงิน ต่อมา มีการเปลี่ยนแปลงการใช้เทคโนโลยีทางอิเล็กทรอนิกส์กันอย่างแพร่หลาย จึงทำให้เทคโนโลยีทางอิเล็กทรอนิกส์มีราคาต่ำลง ภาคเอกชนจึงมีการพัฒนาระบบการชำระเงินรูปแบบใหม่ และสื่อกลางในการชำระเงินใหม่ขึ้น ดังนั้นจึงมีผู้ให้บริการที่มีใช้สถาบันการเงินเพิ่มมากขึ้น ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงบทบาทเพื่อให้สอดคล้องกับสถานะที่เปลี่ยนแปลงไป

ปัจจุบัน การชำระเงินมีมากมายหลายรูปแบบ ซึ่งมีจำนวนรายการและมีมูลค่าสูงมาก และมีการบริการที่สะดวกรวดเร็ว แต่ยังคงมีความเสี่ยงในระบบการชำระเงิน¹ ซึ่งเป็นความเสี่ยง

¹ ความเสี่ยงในระบบการชำระเงิน หมายถึง โอกาสที่การชำระเงินไม่สำเร็จเสร็จสิ้น ผลกระทบอาจวัดมูลค่าเป็นความเสียหายของคู่กรณีหรือกระทบความเชื่อมั่นต่อระบบการชำระเงิน เช่น กรณีชำระผิดพลาดหรือล่าช้า จะมีค่าใช้จ่ายในการโอนเงินกลับหรือเรียกเงินคืน เกิดค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย และอื่น ๆ (Replacement cost) กรณีไม่ได้รับชำระหรือได้รับชำระไม่ครบก็เกิดส่วนที่ขาด (Principal loss) และในบางกรณีที่มีมูลค่าสูงหรือเกี่ยวข้องกับคนจำนวนมาก ก็อาจกระทบถึงความมั่นคงของสถาบันการเงินหนึ่ง ต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ถึงรายอื่น ๆ และเสถียรภาพของระบบการเงิน (Systemic risk) ในที่สุด แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1. Operational risk เป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากความผิดพลาดในการดำเนินการ 2. Settlement risk คือความเสี่ยงในช่วงเวลาระหว่างที่รอผลการชำระเงินให้เสร็จสิ้น หลังจากธนาคารผู้จ่ายได้ส่งคำสั่งโอนเงินไปแล้ว ซึ่งมีมากในระบบชำระดุลสุทธิสิ้นวัน ความเสียหายจะเกิดเมื่อธนาคารไม่สามารถชำระหนี้ตามภาระผูกพันได้ ซึ่งสาเหตุอาจเพราะฐานะการเงินขัดข้องชั่วคราว (Liquidity Risk) หรือฐานะการเงินมีปัญหา(Credit Risk) 3. Systemic risk คือความเสี่ยงในลักษณะลูกโซ่ อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการเงิน และระบบเศรษฐกิจ

ประเภท Systemic Risk² เป็นกรณีที่หากผู้ชำระเงินรายหนึ่งรายใดไม่สามารถชำระเงินได้แล้ว จะส่งผลกระทบต่อลักษณะที่เป็นลูกโซ่ไปยังสถาบันการเงินอื่นๆ หรืออาจส่งผลกระทบต่อระบบชำระเงินทั้งระบบได้ จึงเป็นเหตุให้ธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (Bank for International Settlements หรือ BIS) ได้วางหลักการของระบบการชำระเงินที่ดีเพื่อใช้กับระบบการชำระเงินที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้งานจำนวนมาก เพื่อให้เกิดความปลอดภัยและเป็นมาตรฐานสากลให้แต่ละประเทศนำไปปฏิบัติ โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้นำมาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติที่จะต้องสร้างความมั่นใจว่าประเทศไทยจะต้องมีระบบการชำระเงินที่ดี ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานสากลอีกด้วย

3.2 วิธีการควบคุม

เนื่องจากความเสี่ยงในการชำระเงินในลักษณะของ Systemic Risk ที่เป็นความเสี่ยงในลักษณะลูกโซ่อาจเกิดขึ้นได้³ นั้น ธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (Bank for International Settlements หรือ BIS) จึงได้วางหลักการของระบบการชำระเงินที่ดีเพื่อใช้กับระบบการชำระเงินที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้งานจำนวนมาก และมีการหักบัญชีระหว่างสถาบันการเงิน โดยธนาคารแห่งประเทศไทย

² Systemic Risk เป็นความเสี่ยงที่ธนาคารกลาง และองค์กรผู้ดูแลระบบการชำระเงิน ให้ความสนใจมากที่สุด คือ เป็นความเสี่ยงในลักษณะลูกโซ่ เมื่อสถาบันหนึ่งในระบบไม่สามารถชำระภาระผูกพันเมื่อถึงกำหนดเวลาต้องชำระ แล้วส่งผลให้สถาบันอื่นๆ ไม่สามารถชำระภาระผูกพันตามไปด้วย มีผลกระทบต่อระบบการชำระเงินในวงกว้าง ในกรณีที่เลวร้าย อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการเงิน และระบบเศรษฐกิจ

³ Systemic Risk อาจเกิดขึ้นจากสาเหตุดังนี้ 1. ปัญหาสภาพคล่อง ลักษณะการแผ่ขยายปัญหาการขาดสภาพคล่องจากธนาคารหนึ่งไปยังธนาคารอื่น ๆ 2. ความล้มเหลวของระบบทำให้ไม่สามารถกู้ยืมระหว่างสถาบันการเงินอาจเกิดจากระบบขัดข้องหรือขาดความเชื่อมั่นในระบบสถาบันการเงิน 3. ความเสี่ยงระดับมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อตลาดหลักทรัพย์และตลาดเงินตราต่างประเทศ เช่น ราคาหลักทรัพย์ตกต่ำ ราคาอสังหาริมทรัพย์ตกต่ำ กระทบต่อสภาพคล่องในระบบและต่อสถาบันการเงินหลายแห่ง 4. ความตื่นตระหนกต่อข้อมูลข่าวสาร ข่าวสารที่ชี้ถึงความล้มเหลวของธนาคารหนึ่ง ทำให้ผู้ฝากเงินและเจ้าหนี้ไม่แน่ใจในฐานะการดำเนินงานในธนาคารอื่น ๆ 5. ความผันผวนในตลาดเงิน สถาบันการเงินที่ร่วมในตลาดที่มีความผันผวนสูง มีโอกาสเกิดปัญหาด้านเครดิตและสภาพคล่องเพิ่มสูง ถ้ามิได้วางแผนจัดการอย่างรอบคอบ หรือมีระบบควบคุมที่รัดกุมพอ 6. การแข่งขันที่สูงในธุรกิจการเงิน และการใช้เทคนิคบริหารเงินที่มีความเสี่ยงสูง นำไปสู่ความเสี่ยงระหว่างผู้ให้บริการชำระเงินกับลูกค้า เช่น ลูกค้าได้รับวงเงินสินเชื่อสูงสามารถใช้จ่ายเงินทันทีภายในวันนั้น ก่อนการชำระดุลระหว่างธนาคารจะแล้วเสร็จ 7. การขยายตัวของธุรกรรมระหว่างประเทศ โอกาสเสี่ยงในลักษณะข้ามประเทศ อาจเกิดจากความแตกต่างของเวลา ความสอดคล้องของระบบการชำระเงินในแต่ละประเทศ กรอบกฎหมายและระบบธนาคารตัวแทน (Correspondent Bank)

ไทยได้เห็นถึงความสำคัญของคุณภาพของความปลอดภัย ความมั่นคงและความมีประสิทธิภาพของระบบการชำระเงิน

ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้การพัฒนาเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ ระบบคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์การสื่อสารต่างๆ จนแพร่หลายไปทั่วโลก การมีบทบาทสำคัญทางกฎหมายย่อมจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมต่างๆทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยในแต่ละประเทศก็ต้องพัฒนากฎหมายของประเทศตนเองให้มีความทันสมัยทันต่อสถานการณ์ โดยเป็นแบบสากลที่จะดำเนินธุรกิจการค้าระหว่างกัน ไม่ว่าจะภายในประเทศหรือระหว่างประเทศก็ตาม อย่างเช่น ความพยายามที่จะลดการใช้กระดาษ โดยมาใช้ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์แทน และมีการนำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนกัน (EDI) หรือในการดำเนินธุรกิจมักนิยมทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การใช้เครื่องถอนเงินอัตโนมัติ (ATM) การโอนเงิน และการติดต่อสื่อสารแบบไร้พรมแดน เช่น การใช้โทรศัพท์ เป็นต้น เมื่อมีการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น ประเทศไทยก็มีความจำเป็นที่จะต้องออกกฎหมาย เพื่อให้ครอบคลุมในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศด้วยเช่นกัน

สำหรับประเทศไทย มีธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลสถาบันการเงิน แต่เนื่องจากในปัจจุบัน ภาคธุรกิจเอกชนได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินธุรกิจเช่นเดียวกับสถาบันการเงิน เช่น การออกบัตรเครดิต บัตรเดบิต บัตรอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบการชำระเงินของประเทศ โดยธนาคารแห่งประเทศไทย ได้มีการปรับปรุงกฎหมายที่ให้อำนาจแก่ธนาคารแห่งประเทศไทย ในการกำกับดูแลระบบการชำระเงินต่างๆ ที่มีผู้ให้บริการที่มีใช้สถาบันการเงินด้วย เช่น ร่างพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน มาตรา 5⁴ หรือร่างพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย มาตรา 66⁵

⁴ ร่างพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน มาตรา 5 ความว่า “การประกอบกิจการใดที่มีลักษณะเป็นการรับฝากเงิน รับเงินจากประชาชน หรือธุรกิจทางการเงิน หากกิจการนั้นมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม และมีได้มีกฎหมายที่ควบคุมการประกอบกิจการดังกล่าวเป็นการเฉพาะแล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจเสนอให้มีการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดให้การประกอบกิจการนั้นอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัตินี้ โดยจะกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกำกับดูแลการประกอบกิจการดังกล่าวด้วยก็ได้”

⁵ ร่างพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย มาตรา 66 ความว่า “ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจกำกับดูแลและให้การสนับสนุนในการจัดตั้งระบบหักบัญชีระหว่างสถาบันการเงินและหรือระบบการชำระเงิน และการบริหารจัดการระบบดังกล่าว และธนาคารแห่งประเทศไทย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงินมีอำนาจออกระเบียบและกฎเกณฑ์เกี่ยวกับเรื่องนี้ เพื่อให้ระบบการหักบัญชีระหว่างสถาบันการเงินและหรือระบบการชำระเงินเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเพื่อป้องกันมิให้การดำเนินการดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายแก่ระบบการเงินเป็นส่วนรวม...”

ในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และการชำระเงินในรูปแบบต่างๆ ย่อมเกิดปัญหาข้อยุ่งยากในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ว่า จะมีผลผูกพันทางกฎหมายหรือไม่ ซึ่งทางสถาบันการเงินย่อมต้องสร้างความเชื่อมั่นในระบบในด้านความปลอดภัย และความมั่นคงของระบบต่อผู้ใช้บริการด้วย จึงมีการออกกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2544 ที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 3 เมษายน 2545 โดยเป็นการรับรองสถานะทางกฎหมายของข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์และลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการทำธุรกรรมหรือสัญญา ให้มีผลเทียบเท่ากับข้อมูลบนกระดาษ ตามหลักเกณฑ์การทำสัญญาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่กำหนดไว้ในปัจจุบัน เช่น การทำเป็นหนังสือ การมีหลักฐานเป็นหนังสือ และการลงลายมือชื่อ เป็นต้น เพื่อควบคุมดูแลในด้านความเสี่ยง และประสิทธิภาพของระบบการชำระเงินของประเทศ

ประเทศไทยมีการพัฒนากฎหมายทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศหลายฉบับ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีแบบใหม่ๆ การทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ มีการใช้อย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะในการดำเนินธุรกิจการค้าหรือในการติดต่อสื่อสารต่างๆ แต่เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้และความเข้าใจในระบบการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และกฎหมายที่สนับสนุนการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งได้แก่ กฎหมายลำดับรองภายใต้กฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องออกเป็นพระราชกฤษฎีกาเพิ่มเติมเฉพาะเรื่องต่อไปด้วย และกฎหมายที่เกี่ยวข้องยังไม่มีความสมบูรณ์ ที่จะนำมาใช้ในการส่งเสริมความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ การโอนเงิน หรือการชำระเงินให้มากขึ้น มีความปลอดภัย และมีกฎหมายคุ้มครอง จึงนับว่ามีความสำคัญอย่างมากสำหรับผู้ใช้บริการภายในประเทศและระหว่างประเทศ

3.2.1 การควบคุมการชำระเงิน ตามมาตรฐานการควบคุมของธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (Bank for International Settlements หรือ BIS)

ธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (Bank for International Settlements หรือ BIS) มีวัตถุประสงค์หลัก คือ เป็นสถาบันช่วยพัฒนาและกำกับธนาคารพาณิชย์ที่ดำเนินกิจการในตลาดต่างประเทศ ให้มีความมั่นคงยิ่งขึ้น และอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งมาตรฐานแนวทางในการปฏิบัติ เป็นที่ยอมรับของธนาคารในกลุ่มประเทศสมาชิก รวมถึงกลุ่มประเทศ EU โดยมีหลักการที่เรียกว่า BIS Core Principle ซึ่งเป็นระบบการชำระเงินที่เป็นมาตรฐานสากล เพื่อใช้ประเมินกับระบบชำระเงินที่เกี่ยวกับผู้ใช้จำนวนมาก และมีการหักบัญชีระหว่างสถาบันการเงิน ซึ่งมีโอกาสที่จะเกิดความเสียหายในลักษณะที่เป็น Systemic Risk ที่สามารถส่งผลกระทบต่อระบบชำระเงินทั้ง

ระบบได้ ดังนั้น หลักของ Core Principles และหน้าที่ของธนาคารกลาง⁶ ที่มีวัตถุประสงค์เชิงนโยบายสาธารณะ: ด้านความปลอดภัยและประสิทธิภาพในระบบการชำระเงินที่สำคัญ มีดังต่อไปนี้

Core Principles สำหรับระบบการชำระเงินที่สำคัญ

1. ระบบการชำระเงินควรมีกรอบโครงสร้างกฎหมายที่รองรับปัญหาที่เกี่ยวข้องทั้งหมด
2. ระบบการชำระเงินควรมีกฎเกณฑ์และขั้นตอนการปฏิบัติที่ให้ผู้มีส่วนร่วมทราบอย่างชัดเจนถึงผลกระทบและความเสียหายจากความเสียหายทางการเงินแต่ละชนิดที่อาจได้รับการเข้าร่วมระบบดังกล่าว
3. ระบบการชำระเงินควรมีวิธีปฏิบัติที่ชัดเจนในการบริหารความเสี่ยงจากการไม่ได้รับชำระเงิน (credit risk) และความเสี่ยงจากการขาดสภาพคล่อง (liquidity risk) ในการระบุนความรับผิดชอบของผู้ดำเนินระบบ (system operator) และผู้ร่วมระบบอย่างชัดเจน รวมทั้งเสนอแรงจูงใจที่จะบริหารและควบคุมความเสี่ยงเหล่านั้น
- 4.* ระบบการชำระเงินควรจัดให้มีการชำระดุลขั้นสุดท้าย (prompt final settlement) ในระหว่างวันหรืออย่างน้อย ณ สิ้นวันทำการนั้น (the day of value)
- 5.* ระบบการชำระเงินที่มีการชำระดุลแบบหักบัญชีกันหลายฝ่าย (multilateral netting) อย่างน้อยที่สุดต้องสามารถทำให้มั่นใจได้ว่าการชำระดุลจะเสร็จสมบูรณ์ได้ทันภายในวันนั้น หากสมาชิกที่มียอดขาดดุลสุทธิสูงสุดไม่สามารถชำระดุลได้
6. สิทธิทรัพย์ที่ใช้สำหรับชำระดุลควรเป็นสิทธิทรัพย์ที่ธนาคารกลาง (claim on the central bank) หากเป็นสิทธิทรัพย์อื่นควรมีความเสี่ยงประเภท credit risk และ liquidity risk น้อยหรือไม่มีเลย
7. ระบบการชำระเงินควรมีความปลอดภัยและมีการปฏิบัติงานที่เชื่อถือได้ในระดับสูงและควรมีแผนฉุกเฉิน เพื่อให้การดำเนินงานประจำวันเสร็จสมบูรณ์ตามเวลา
8. ระบบการชำระเงินควรมีสื่อการชำระเงิน (a means of making payments) ที่เหมาะสมในทางปฏิบัติสำหรับผู้ใช้ และมีประสิทธิภาพสำหรับเศรษฐกิจโดยรวม
9. ระบบการชำระเงินควรมีวัตถุประสงค์และหลักเกณฑ์ของการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในระบบที่เป็นธรรมและเปิดกว้าง รวมทั้งต้องเปิดเผยต่อสาธารณะ
10. ระบบการชำระเงินควรมีการบริหารจัดการ (governance arrangement) ที่มีประสิทธิภาพ เป็นที่เชื่อถือได้ และ โปร่งใส

⁶ ข้อมูลจากฝ่ายระบบการชำระเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย

* ระบบการชำระเงินควรดำเนินการได้สูงกว่ามาตรฐานขั้นต่ำที่ระบุไว้ใน Core Principles 2 ข้อนี้

หน้าที่ของธนาคารกลางในการใช้ Core Principles สำหรับระบบการชำระเงิน

ก. ธนาคารกลางควรให้คำจำกัดความในวัตถุประสงค์ของระบบการชำระเงินที่ชัดเจน และควรเปิดเผยต่อสาธารณชนถึงบทบาทและนโยบายหลักที่มีต่อระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญยิ่งยวด

ข. ธนาคารกลางควรดูแลให้ระบบการชำระเงินที่ตนดำเนินการนั้นเป็นไปตาม Core Principles

ค. ธนาคารกลางควรกำกับดูแล (oversee) ให้มีการนำ Core Principles ไปใช้กับระบบการชำระเงินที่ตนไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการ และมีความสามารถที่จะดำเนินการกำกับได้

ง. ธนาคารกลางควรร่วมมือกับธนาคารกลางอื่นๆ และหน่วยงานทางการอื่นที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศหรือต่างประเทศ สนับสนุนให้ระบบการชำระเงินมีความปลอดภัยและมีประสิทธิภาพตาม Core Principles

3.2.2 กลไกการควบคุมการชำระเงินผ่านโครงสร้างกลไกทางกฎหมาย

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ เป็นต้น เป็นไปอย่างรวดเร็ว ในระดับระหว่างประเทศได้มีการพัฒนากฎหมาย โดยคณะกรรมการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ ได้ให้ความเห็นชอบต่อ Model Law on Electronic Commerce มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางกฎหมายที่ยอมรับผลทางกฎหมายของการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ประเทศสมาชิกนำไปปรับปรุงกฎหมายภายในประเทศโดยการกำหนดหลักเกณฑ์ของตนเอง ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนับสนุนการพาณิชย์ทางอิเล็กทรอนิกส์อีกด้วย ประเทศไทยได้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องมีกฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศจึงได้มีการดำเนินการพัฒนากฎหมายทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 ฉบับ ได้แก่

1. กฎหมายเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
2. กฎหมายเกี่ยวกับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์
3. กฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน
4. กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
5. กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์
6. กฎหมายเกี่ยวกับการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงให้แก่ธุรกิจและการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งต่อมามีการบังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2544 โดยรวมกฎหมายเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และกฎหมายเกี่ยวกับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์เข้าไว้ด้วยกัน

3.2.2.1 การกำหนดสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบในนิติกรรมการชำระเงิน

สำหรับการทำนิติกรรมในทางแพ่งจะมีผลผูกพันและอยู่ภายใต้บังคับตามมาตรา 149⁷ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวคือ เริ่มจากการที่คู่สัญญาแต่ละฝ่ายสมัครใจที่จะตกลงกันเพื่อเข้าทำสัญญาต่อกันและให้มีผลผูกพันกันตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการเจรจาในระหว่างคู่สัญญาที่เป็นการเฉพาะหน้าหรือที่อยู่ห่างกันโดยระยะทาง ซึ่งผลจากการเจรจาหรือการแสดงเจตนาจะเกิดขึ้นเป็นสัญญา โดยจะมีผลผูกพันกับคู่สัญญาตามกฎหมายหรือไม่นั้น คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายจะต้องมีคำเสนอสนองถูกต้องตรงกันหากในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้สัญญาต้องทำเป็นหนังสือ คู่สัญญาที่จะต้องทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อฝ่ายของคู่สัญญาจึงจะถือว่าสัญญามีผลสมบูรณ์สามารถใช้บังคับได้ตามกฎหมายหรือในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ คู่สัญญาที่จะต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบตามสัญญาเป็นสำคัญ จึงจะสามารถใช้ฟ้องร้องบังคับได้ตามกฎหมาย⁸

3.2.2.2 การใช้อำนาจรัฐควบคุมธุรกิจบริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

เนื่องจากการดำเนินธุรกิจบริการด้านการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ อาจเกิดความเสี่ยงในลักษณะที่เป็น Systemic Risk ได้ รัฐจึงได้ใช้อำนาจในการออกกฎหมาย เพื่อควบคุมธุรกิจบริการในด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับระบบการชำระเงิน เช่น ในเรื่องการประกันภัย รัฐได้ออกพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.2535 ในเรื่องเกี่ยวกับธุรกิจธนาคารพาณิชย์ รัฐได้มีการออกพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.2505 และในเรื่องตลาดหลักทรัพย์ รัฐก็ได้มีการออกพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.2535 เป็นต้น

3.3 กลไกการควบคุมการชำระเงินผ่านโครงสร้างกลไกทางกฎหมายของสหรัฐอเมริกา

ในประเทศสหรัฐอเมริกา สถาบันการเงินที่ประกอบธุรกิจให้บริการการชำระเงิน โดยธนาคารกลางมีหน้าที่ในการกำกับดูแล ได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อมาบังคับใช้ในการให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะได้อธิบายดังต่อไปนี้

⁷ มาตรา 149 นิติกรรม หมายความว่า การใดๆอันทำลงโดยชอบด้วยกฎหมายและด้วยใจสมัครมุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล เพื่อจะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิ

⁸ ปิยะวัฒน์ สุรติเจริญสุข. (2545, กรกฎาคม - กันยายน). “ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กับการรับรองสถานะภายใต้กฎหมายไทย.” นกบริหาร (คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ), ปีที่ 22, ฉบับที่ 3, หน้า 79.

3.3.1 กฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคในประเทศสหรัฐอเมริกา (Electronic Fund Transfer Act)

การคุ้มครองผู้บริโภคในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการออกพระราชบัญญัติการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Fund Transfer Act) เพื่อใช้ในการคุ้มครองผู้บริโภค โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.3.3.1 บททั่วไป

พระราชบัญญัติการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Fund Transfer Act หรือ EFT) มีวัตถุประสงค์คือ ต้องการกำหนดกรอบพื้นฐานในเรื่องสิทธิ ความผูกพันทางกฎหมาย และหนี้ของผู้มีส่วนร่วมในระบบการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยเป้าหมายของการกำหนดข้อบังคับไม่ได้มุ่งเพียงเพื่อสร้างความแน่นอนมาสู่ภาวะความไม่โปร่งใสจากการใช้ระบบการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พระราชบัญญัติฉบับนี้ระบุไว้ว่า วัตถุประสงค์เบื้องต้นมุ่งหวังเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค และให้ได้รับสิทธิเช่นเดียวกับสิทธิที่มีอยู่ตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ดังนั้นพระราชบัญญัติการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (EFT) จึงอยู่ในหลักการที่ว่า การเปิดเผย (ของเงื่อนไขต่างๆ ที่สำคัญ ของความสัมพันธ์กับผู้ให้บริการ ของข้อมูลพื้นฐาน และของสิทธิลูกค้า ตามข้อกำหนดของกฎหมาย) เป็นสิ่งสำคัญต่อการปกป้องลูกค้า และการทำงานที่มีความเหมาะสมของตลาดที่มีการแข่งขันสูง

พระราชบัญญัตินี้ยังกำหนดความเสี่ยงและหนี้ ระหว่างลูกค้ากับผู้ให้บริการทางการเงินสำหรับกรณีต่างๆ เช่น ความล้มเหลวของสถาบันในการตอบสนองต่อคำสั่งของลูกค้า การสูญเสียจากการเข้าบัญชีของลูกค้า โดยไม่ได้รับผิดชอบ และกรณีพิพาทต่างๆ เกี่ยวกับข้อผิดพลาดที่ถูกต้องตามกฎหมาย นอกจากนี้ พระราชบัญญัตินี้ยังกำหนดกระบวนการสำหรับการแก้ไขปัญหากฎหมายในเรื่องข้อผิดพลาด และยังตัดเรื่องการจัดส่งบัตรโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยที่ไม่ได้ร้องขอ และยังกำหนดการป้องกันการข่มขู่ลูกค้าจากการใช้บริการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

พระราชบัญญัตินี้ไม่มีการพิจารณากระบวนการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (EFT) ใหม่ ในเรื่องระเบียบข้อแตกต่าง และความต่อเนื่องที่มีผลสมบูรณ์ของการชำระเงิน และระบบเครดิต เพราะไม่มีความสอดคล้องกับกฎหมาย ผู้ใช้บริการอาจใช้วิธีการชำระเงินที่มีรูปแบบหลากหลาย ซึ่งแต่ละวิธีต่างก็มีระเบียบข้อบังคับตามกฎหมายแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ความหลากหลายของข้อบังคับตามกฎหมาย ก็ไม่จำเป็นต้องเห็นถึงความแตกต่างอันแท้จริงในด้านบทบาท และความต้องการ ซึ่งกลไกการชำระเงินต่างๆ ต้องเป็นผลสำเร็จ ความหลากหลายทางกฎหมายอาจจะมีมากกว่าความหลากหลายในทางปฏิบัติ ซึ่งลูกค้าผู้ให้บริการทราบดี ลูกค้าคนหนึ่ง

อาจใช้บัตรพลาสติกสองใบ (ใบแรกเป็นบัตรเครดิต และอีกใบเป็นบัตรเดบิต หรือการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (EFT) และอาจสงสัยว่า การใช้บัตรต่างๆ นั้น ได้ถูกควบคุมโดยข้อบังคับทางกฎหมายที่แตกต่างกัน ทั้งที่มีความแตกต่างทางกฎหมายและในทางเทคนิคมากมายระหว่างระเบียบควบคุมบัตรแต่ละประเภท แต่ในทั้งสองกรณี กฎหมายของรัฐได้ปรับเปลี่ยนความเสี่ยงจำนวนของการใช้บัตรจากผู้ถือบัตรไปยังผู้ให้บริการ ในทางกลับกัน ลูกค้าอาจใช้เช็คส่วนบุคคล และอาจทราบว่าเขาต้องรับผิดชอบในความสูญเสียที่เกิดขึ้น หากเขาละเลยทำให้เกิดการขโมยเงินจากบัญชีของเขา ด้วยวิธีการปลอมแปลงและกระบวนการในการแก้ไข คือ หน้าที่อันหนึ่งของนโยบายส่วนบุคคลของธนาคารที่เขาทำธุรกรรมด้วย หรือลูกค้าอาจใช้เงินสด (วิธีการชำระเงินของรัฐ) และพบว่า แม้จะไม่มีมีการเปิดเผยของลูกค้า เขา (และไม่ใช้ผู้ให้บริการ) ต้องรับความเสี่ยงจากการใช้งานและการสูญเสียเอง

ดังนั้น ทางเลือกของวิธีการชำระเงินของลูกค้า และความสำเร็จของระบบการชำระเงินแต่ละวิธีอาจไม่ได้ขึ้นอยู่กับแค่ความสะดวกสบาย ราคาถูก ความปลอดภัย ความแน่นอน หรือการดำเนินการอื่นๆ ซึ่งสัมพันธ์กับระบบอื่นๆ แต่อาจขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ที่เกิดจากเหตุการณ์ในอดีต หรือบรรยากาศทางการเมืองในเวลาที่ระบบการชำระเงินนั้นได้รับการพัฒนา อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญ คือ มีความพยายามที่จะประสานกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบการชำระเงินต่างๆ คณะกรรมการเฟดเชอร์ว็ล รีเซิร์ฟ บอร์ด (Federal Reserve Board) ยังได้เสนอการดำเนินการทางกฎหมายเพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับบัตรเครดิตและบัตรเดบิต (EFT) ซึ่งอาจก่อให้เกิดความสมดุล และเป็นข้อสำคัญข้อหนึ่งในการปฏิบัติระเบียบเกี่ยวกับบริการทางการเงินแก่ลูกค้า ดังนั้น ขณะที่มีการทบทวนข้อกฎหมายและหนี้ต่างๆ อันเกี่ยวข้องกับการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยพระราชบัญญัติ EFT จะมีความสำคัญในตัวเองแล้ว จะเห็นได้ว่า การโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์นั้น เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของระบบการชำระเงินโดยรวม และกรอบทางกฎหมายยังเป็นปัจจัยสำคัญข้อหนึ่งของพระราชบัญญัตินี้

3.3.1.2 ขอบเขตของพระราชบัญญัติการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Fund Transfer Act)

สำหรับขอบเขตของพระราชบัญญัตินี้ สภาองเกรสประสบปัญหาการกำหนดข้อกฎหมายในการควบคุมความเกี่ยวข้องระหว่างสถาบันการเงินกับลูกค้าที่ทำธุรกรรมการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (EFT) จึงให้ความสำคัญกับการดำเนินการของ EFT ในการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งในมาตรา 903(6) ของพระราชบัญญัตินี้ มีคำนิยามของการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีคำจำกัดความอย่างกว้าง คือ เป็นการโอนเงินในรูปแบบใดๆ ที่ไม่ใช่เช็ค draft หรือรูปแบบเอกสารที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งดำเนินการ โดยอิเล็กทรอนิกส์ และอนุมัติให้สถาบันทางการเงินเรียกเก็บ

หรือเครดิตเงินเข้าในบัญชีของลูกค้า เพื่อเป็นการป้องกันความสับสน สภาคองเกรสได้กำหนดรูปแบบและคำจำกัดความแบบกว้างที่หลากหลายให้กับการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่การโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดขาย ธุรกิจผ่านเครื่องกดเงินอัตโนมัติ การฝากเงินหรือการถอนเงินผ่านเครื่องระบบเอชไอเอช (ACH) และการโอนเงินผ่านทางโทรศัพท์ คำนิยามทางกฎหมายแบบกว้างนี้มีไว้สำหรับกรณีที่มีการทำธุรกรรมการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (EFT) รูปแบบใหม่ๆ ในอนาคต

ในขณะเดียวกันสภาคองเกรสยังมีความระมัดระวังในการจำกัดขอบเขต การใช้พระราชบัญญัตินี้ โดยเห็นว่า ข้อกำหนดทางกฎหมายยังไม่มีความจำเป็นหรือยังไม่มีความเหมาะสม และยังมีข้อกำหนดบริการ 5 ประเภท ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้ครอบคลุมไว้ ถึงแม้ว่าจะเป็น การโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์เช่นเดียวกัน การที่ไม่รวมบริการเหล่านี้ไว้ ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการ delineate ขอบเขตของความสนใจของสภาคองเกรส และความเป็นห่วงซึ่งผลักดันการออกระเบียบข้อบังคับของการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (EFT) นี้

บริการข้อที่ 1 ที่ไม่รวมอยู่ในพระราชบัญญัตินี้ได้แก่ การค้าประกันเช็ค ซึ่งไม่มีผลโดยตรงในการเรียกเก็บหรือการเครดิต ไปยังบัญชีของลูกค้า ซึ่งพระราชบัญญัตินี้เห็นว่าไม่มีความจำเป็น เพราะหน้าที่ของอิเล็กทรอนิกส์เป็นเพียงการอำนวยความสะดวกต่อการใช้เช็คของลูกค้า และรับรองว่า สามารถใช้ได้กว้างขวาง สื่อสำคัญยังคงเป็นเอกสารกระดาษ

บริการข้อที่ 2 คือ การใช้ Fedwire และธุรกรรมการโอนเงินในลักษณะคล้ายคลึงกัน ซึ่งให้บริการต่อสถาบันการเงินและลูกค้าบริษัทรายใหญ่เท่านั้น

บริการข้อที่ 3 เป็นการ โอนเงินเพื่อการจัดซื้อ หรือการจำหน่ายหลักทรัพย์ผ่านตัวแทนค้าหลักทรัพย์ ที่จดทะเบียนหรืออยู่ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์

บริการข้อที่ 4 คำจำกัดความของการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญอย่างยิ่ง ข้อกำหนดในส่วนนี้ ได้รับการยกเว้นการโอนเงินอัตโนมัติจากบัญชีออมทรัพย์หนึ่ง ไปยังบัญชีเงินฝากประเภทเพื่อเรียกตามข้อตกลง เพื่อครอบคลุมถึงการเบิกเงินเกินบัญชี หรือรักษาระดับเงินคงเหลือในบัญชีเงินฝากของลูกค้า ข้อยกเว้นนี้เป็นไปเพื่อรักษาความสามารถในการเจริญเติบโตของบริการทางการเงินอัตโนมัติ หรือ ATS (Automatic transfer services) ซึ่งได้รับการอนุมัติจากสำนักงานดูแลข้อบังคับทางการเงินของรัฐ สิ่งสำคัญที่น่าสังเกตคือ ในการดำเนินการตามข้อยกเว้นนี้ คณะกรรมการ The Federal Reserve ได้ขยายความให้กว้างยิ่งขึ้น เพื่อให้ครอบคลุมการโอนเงินอัตโนมัติทุกอย่างระหว่างบัญชีของลูกค้า ไปยังบัญชีซึ่งสถาบันการเงินรักษาอยู่ หรือจากบัญชีหนึ่ง ไปยังสถาบันการเงิน

บริการข้อที่ 5 คือ การโอนเงินแบบ non-recurring ซึ่งดำเนินการผ่านการสนทนาทางโทรศัพท์ระหว่างลูกค้ากับเจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของสถาบันการเงิน เพื่อเป็นการขยายการครอบคลุมของระบบคอมพิวเตอร์ในการชำระเงินทางโทรศัพท์ คำจำกัดความอย่างกว้างของคำว่า การโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ จึงต้องกว้างพอที่จะครอบคลุมธุรกรรมทางโทรศัพท์ เช่นเดียวกับการเรียกเก็บค่าบริการ และการเครดิตดอกเบี้ยอัตโนมัติ การโอนเงินแบบ non-recurring ตามปกติที่กระทำผ่านทางโทรศัพท์ของลูกค้าถึงเจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของธนาคารข้างเคียง หรือสมาคมเงินกู้หรือเงินฝาก ไม่ถือว่า มีผลต่อการรับประกันในการครอบคลุมและค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมของพระราชบัญญัติการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ คำร้องขอดังกล่าวเป็นการกระทำส่วนบุคคล ดังนั้น โอกาสในการเกิดข้อผิดพลาดของคอมพิวเตอร์ หรือการกระทำผิดของสถาบันการเงิน ย่อมมีโอกาสเกิดขึ้นได้กับระบบการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์บางระบบ และถือว่าไม่ได้เกิดขึ้น

ตามพระราชบัญญัติการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ และสภาองเกรส รวมทั้งคณะกรรมการ The Federal Reserve Board ในข้อบังคับ Regulation E ที่ให้ความสำคัญกับขอบเขตที่แคบลงของบริการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีมาตั้งแต่ปี 2513 ความพยายามที่จะกำหนดขอบเขตของสมาพันธ์ให้แคบลง หมายถึงทิศทางที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการทางกฎหมายไม่เป็นที่ยอมรับ เจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการ The Federal Reserve ได้ร้องขอให้คณะกรรมการอนุมัติและสนับสนุนการแก้ไขข้อบังคับของการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะแก้ไขสิ่งที่เป็นปัญหาที่เกิดจากคำจำกัดความของการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ในพระราชบัญญัติ เจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการยังสังเกตด้วยว่า การโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์กำหนดให้รวมเฉพาะการโอนเงินซึ่งดำเนินการทางอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น ในการโอนเงินโดยใช้เช็ค ดราฟท์ หรือเครื่องมือเอกสารอื่นๆ ไม่ได้รวมอยู่ด้วย ดังนั้นธุรกรรมที่เป็นเอกสารกระดาษจึงไม่ได้รวมอยู่ในพระราชบัญญัติหรือข้อบังคับ Regulation E อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีทางอิเล็กทรอนิกส์และกระดาษไม่ได้ถูกแยกออกไปเป็นบริการแยกส่วน การชำระเงินโดยเช็คยังคงได้รับการควบคุมจากกฎหมายพาณิชย์ ตาม Article 3 และ 4 และการผสมผสานของการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์และกระดาษ ยังทำให้ความพยายามในการกำหนดเงื่อนไขของการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ยังแปลงไปอีก ดังนั้นพนักงานของคณะกรรมการจึงถือว่า การแบ่งแยกเชิงบังคับในลักษณะนั้นในระหว่างวิธีการชำระเงินทั้งสองไม่สามารถจะมีได้

การสับเปลี่ยนกัน ในระหว่างเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์กับกระดาษ ได้ดำเนินการร่วมกันในการตัดยอดเช็คในระบบการตัดยอดเช็ค การโอนเงินโดยใช้เช็คหรือดราฟท์ เมื่อมีการนำเงินมาฝากธนาคารต้องได้รับข้อมูลจากเช็ค และส่งต่อไปยังธนาคารทาง

อิเล็กทรอนิกส์ เชื่อกันว่าจะถูกจัดเก็บไว้ชั่วคราวสำหรับการอ้างอิง กรณีที่เกิดข้อผิดพลาด แต่จะไม่ถูกส่งคืนไปยังผู้จ่าย หรือธนาคารของผู้จ่าย

การตัดยอดเช็คเป็นขั้นตอนการทำธุรกรรมจากกระดาษ มาเป็นระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ เพราะการโอนเงินไม่ได้เป็นแบบอิเล็กทรอนิกส์ แต่พระราชบัญญัติการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ไม่ได้นำมาใช้ด้วย พนักงานของคณะกรรมการเชื่อว่า ผู้บริโภคไม่ได้รับการคุ้มครองจากข้อบังคับอื่นๆ อย่างเพียงพอ เช่น มีการโต้แย้งว่า สำเนาของเช็คมีเก็บไว้ชั่วคราวเท่านั้น ลูกค้าจะได้รับเอกสารแจ้งยอดเงิน หากขาดการคุ้มครองจากพระราชบัญญัติการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ อาจเกิดปัญหาขึ้นคือ เอกสารแจ้งยอดเงินถือเป็นหลักฐานการชำระเงินหรือไม่ นอกจากนี้ข้อมูลสรุปในเอกสารแจ้งยอดเงินยังรวมองค์ประกอบสำคัญ ตามที่พระราชบัญญัติการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (EFT) สำหรับใช้ในการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ สุดท้ายเจ้าหน้าที่ยังกังวลเรื่องบัญชีที่สามารถเข้าถึงได้ทั้งเอกสารที่เป็นกระดาษ และการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ นั้น จะได้รับการเปิดเผยแต่เพียงบางส่วนเท่านั้น ดังนั้นจึงแนะนำให้ลูกค้าควรได้รับข้อมูลเปิดเผยเรื่องธุรกรรมทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็กระดาษอิเล็กทรอนิกส์ หรือแบบผสมผสานกัน

สำหรับผลกระทบของข้อเสนอนี้จะมีผลต่อความไว้วางใจต่อกฎหมายของรัฐ ซึ่งใช้ควบคุมความเกี่ยวข้องกันระหว่างสถาบันการเงิน และลูกค้าด้วยกฎหมายของรัฐฉบับใหม่ นี้จึงเป็นการปรับเปลี่ยนกฎหมายที่เน้นทางการพาณิชย์ กับหลักการที่เป็นสัญญาธรรมดา มาสู่กฎหมายที่คุ้มครองผู้บริโภคที่มีในพระราชบัญญัติการกู้ยืม และข้อกฎหมายอื่นๆ ซึ่งเป็นการพัฒนาที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของความสัมพันธ์ด้านอิเล็กทรอนิกส์และกระดาษของธนาคาร ที่เป็นมากกว่ากลไกการชำระเงินแบบดั้งเดิม และยังมีหลักฐานเพียงเล็กน้อยของความไม่พอเพียงของกฎหมายรัฐปัจจุบัน ในการดำเนินการกับระบบการชำระเงินที่อาศัยกระดาษ ดังนั้น การทำให้สภาพการณ์ของธนาคารที่ลูกค้าผูกพันด้วยนั้นเร็วเกินไปก็ตาม และไม่ได้ให้การสนับสนุนในส่วนอื่นๆ ด้วย โดยที่ผู้สนับสนุนพระราชบัญญัติการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แย้งการนำกฎหมายนี้มาใช้ เพราะมีความเป็นห่วงว่า ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ จะไม่ได้คุ้มครองอย่างเพียงพอตาม Article 3 และ 4 แต่ในการพัฒนาระบบการชำระเงินทั้งแบบอิเล็กทรอนิกส์และกระดาษย่อมจะเกิดขึ้นด้วยความยากลำบาก

3.3.1.3 การเปิดเผยและการจัดทำเอกสาร

ก. การเปิดเผย

หนึ่งในวัตถุประสงค์เบื้องต้นของการกำหนดระเบียบของรัฐคือ การเปิดเผยสิทธิ และความรับผิดชอบแก่ลูกค้า โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบริการการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ จากรูปแบบของข้อเท็จจริงในส่วนพระราชบัญญัติการกู้ยืม พระราชบัญญัติ

การโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ มาตรา 905 กำหนดให้มีการเปิดเผยของสิทธิของลูกค้าในส่วนของ การแก้ไขข้อผิดพลาด

ข. การจัดทำเอกสาร

ข้อกำหนดในเรื่องเอกสารของพระราชบัญญัตินี้เป็นไปอย่างกว้างขวาง ยกเว้นในกรณีที่มีการจำกัดทางด้านเทคโนโลยีที่ยับยั้งการทำเอกสารที่เกิดขึ้นพร้อมกัน เช่น ระบบ การชำระเงินทางโทรศัพท์ โดยพระราชบัญญัติกำหนดว่า ในการทำเอกสารที่เป็นกระดาษที่สมบูรณ์ ของธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทุกธุรกรรมต้องจัดให้แก่ลูกค้าในเวลาที่ทำธุรกรรม ใบเสร็จต้อง ออกให้สำหรับการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งลูกค้าดำเนินการ ณ จุดที่ชำระเงินทาง อิเล็กทรอนิกส์ จุด POS ตู้เอทีเอ็ม และเครื่องกดเงินสด แต่ไม่ใช่การดำเนินการผ่านทางโทรศัพท์ ทั่วไป พระราชบัญญัตินี้ยังได้กำหนดว่า ใบเสร็จรับเงินต้องเป็นการกำหนดประเภทของการโอนเงิน จำนวนเงิน วันที่ และประเภทของบัญชี ซึ่งเป็นหลักฐานของบุคคลที่สามที่เกี่ยวข้อง และสถานที่ ของจุดที่ทำธุรกรรม

เนื่องจากการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ยังไม่ได้รับอนุมัตินั้น ไม่ได้ เกิดขึ้น ณ จุดชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ การโอนเงินจึงขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของเอกสารที่มี แตกต่างกันไป หากบัญชีหนึ่งนั้น ได้กำหนดให้ต้องมีเงินโอนที่ไม่ได้รับการอนุมัติส่งเข้ามาจาก ผู้จ่ายรายเดียวกัน อย่างน้อยทุกๆ 60 วัน สถาบันการเงินต้องจัดหาวิธีการบางอย่างเพื่อพิจารณาว่า การโอนเงินนั้นเกิดขึ้นตามกำหนดหรือไม่ ทางเลือกหลากหลายที่มีให้ไว้ ผู้จ่ายอาจทำหนังสือการ โอนให้แก่ลูกค้า หรือให้สถาบันการเงินเลือกทำหนังสือแจ้งให้แก่ลูกค้า เมื่อเครดิตมีกำหนดเข้า บัญชี หรือหนังสือแจ้งหนี้ เมื่อเครดิตนั้นไม่ได้มีให้ตามกำหนด

ข้อกำหนดสุดท้ายในเรื่องเอกสารได้กำหนดไว้ใน มาตรา 906 (C) มาตรานี้สั่งให้จัดทำบัญชีของลูกค้าที่มีการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ บัญชีแบบ periodic statement นี้ต้องทำเป็นรายเดือน ซึ่งการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ส่งผลต่อบัญชี และไม่ว่าในกรณี ใดๆ อย่างน้อยทุกๆ 3 เดือน บัญชีแสดงต้องมีส่วนประกอบสำคัญ 4 อย่าง ได้แก่ ต้องมีข้อมูลที่มีใน ใบเสร็จการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ข้อสอง งบดุลต้องแสดงค่าบริการใดๆ สำหรับการโอนเงิน หรือค่าธรรมเนียมบัญชีระหว่างรอบปีบัญชี ข้อสาม งบดุลต้องมิงบเปิดและงบปิดของบัญชี ข้อสี่ ต้องมีที่ อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ของลูกค้าที่ใช้ติดต่อ หรือแจ้งกรณีเกิดข้อผิดพลาดในบัญชีงบดุล

เอกสารตามที่พระราชบัญญัติการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ประสงค์ให้ ถือเป็นเอกสารใช้ในการฟ้องร้องทางศาลได้ว่า มีการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ถือได้ว่ามี ความสำคัญ ถ้าลูกค้าต้องได้รับการคุ้มครองด้านการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้บริโภค

สามารถนำบันทึกและเอกสารที่ได้จากระบบ มาเป็นพยานหลักฐาน โดยมีข้อยกเว้นในเรื่อง ใบเสร็จรับเงินผ่านATM

ตามปกติ การฝากเงินผ่านเครื่องเอทีเอ็มมักเป็นเช็คหรือเงินสดบรรจุในซอง และสอดเข้าไปในเครื่องโดยตัวลูกค้าเอง ลูกค้าจะได้รับใบตอบรับแสดงจำนวนเงินที่ฝาก ตามตัวเลขที่ลูกค้าป้อนเข้าไปในเครื่อง เนื่องจากสถาบันการเงินไม่สามารถตรวจสอบจำนวนเงินสดที่ฝากหรือมูลค่าของเช็คนั้นได้ในทันที จนกว่าจะได้เปิดเครื่องตรวจสอบ อย่างไรก็ตาม เครื่องฝากเงินนี้เป็นการฝากเงินระยะสั้นๆ ถ้าข้อมูลในใบรับเงินฝากไม่ได้รับการพิจารณาจากศาลหรือคณะลูกขุน โอกาสถูกนำไปใช้ในทางที่ผิดมีสูงมาก ด้วยเหตุนี้ หลายคนรู้สึกว่าการรับเงินฝากไม่เหมาะสมเป็นหลักฐานสำคัญใดๆ ได้ ในทางตรงกันข้าม พระราชบัญญัติการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์กำหนดให้ใบรับดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานเบื้องต้นทางศาลได้ แม้จำนวนเงินจะไม่ใช่อะไรที่สำคัญ หลักฐานนี้อาจถือว่าไม่สมบูรณ์ และอาจขัดแย้งกับหลักฐานอื่นๆ และธนาคารอาจโต้แย้งได้

3.3.1.4 ขั้นตอนการแก้ปัญหาข้อผิดพลาด

การบริการด้านการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ย่อมเกิดข้อผิดพลาดขึ้นได้ ข้อผิดพลาดต่างๆ ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลไม่ถูกต้อง การเข้าโปรแกรมไม่เหมาะสม หรือแม้แต่เครื่องเสีย อาจทำให้ธุรกรรมนั้นผิดพลาด ดังนั้นพระราชบัญญัติการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ จึงได้จัดทำขั้นตอนการดำเนินการในการจัดการกับการแก้ไขคำร้องเรียน และคำถามต่างๆ เกี่ยวกับข้อผิดพลาดที่เป็นไปได้

ในเรื่องความผิดพลาดได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ ได้แก่ ความผิดพลาด ข้อบกพร่อง หรือการโอนเงินโดยไม่ได้รับอนุญาต การละเลยด้านเอกสาร และคำร้องใดๆ ของลูกค้าเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติม ความชัดเจน หรือการทำเอกสาร ซึ่งหากมีความจำเป็น คณะกรรมการมีอำนาจในการกำหนดการดำเนินการใดๆ ที่เป็นข้อบกพร่อง

หากสถาบันการเงินได้รับรายงานความผิดพลาดใน 60 วัน นับจากที่ได้ส่งข้อมูลแสดงข้อผิดพลาด ระบุว่าข้อบกพร่องนั้นได้เกิดขึ้นจริง และรายงานหรืออีเมลแจ้งผลของการสอบสวน และการพิจารณาแก่ลูกค้าภายใน 10 วันทำการ ลูกค้าอาจแจ้งรายงานข้อผิดพลาดด้วยวาจาหรือเป็นลายลักษณ์อักษร และเพื่อเป็นการติดตามหน้าที่ของสถาบันการเงิน ลูกค้าต้องจัดหาข้อมูลให้เพียงพอ เพื่อให้สถาบันดำเนินการสอบสวน รายงานข้อผิดพลาดนั้นต้องมีข้อมูลเพียงพอให้สถาบันสามารถระบุชื่อของลูกค้าและหมายเลขบัญชี ที่ลูกค้าเชื่อว่าเอกสารหรือบัญชีนั้นมีข้อผิดพลาด และถ้าเป็นไปได้ จำนวนเงินที่เกิดข้อผิดพลาด และเหตุผลที่ลูกค้าเชื่อว่า เกิดข้อผิดพลาดขึ้นแล้ว นอกจากนี้สถาบันการเงินอาจขอให้ลูกค้าส่งใบยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษร ภายใน 10 วันทำการ ถ้าลูกค้าได้รับคำแนะนำถึงข้อกำหนดนี้อย่างเหมาะสม พร้อมกับส่งคำยืนยัน

ไปยังที่อยู่นั้น สถาบันการเงินอาจผ่อนผันเวลาเพื่อการสอบสวน จาก 10 วันทำการเป็น 45 วันทำการ โดยเครดิตเงินที่ผิดพลาดเข้าบัญชีของลูกค้า และในช่วงเวลานี้ลูกค้าจะมีสิทธิใช้เงินนั้นได้ แต่ถ้าสถาบันการเงินได้ร้องขอคำยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษร โดยเครดิตเงินที่ผิดพลาดเข้าบัญชีลูกค้าก่อน และรอข้อสรุปของการสอบสวนและการพิจารณาว่าเกิดข้อผิดพลาดขึ้นจริงหรือไม่ ในระหว่างนี้ลูกค้าจะสามารถใช้เงินในบัญชีที่เครดิตเข้าไปใหม่ได้ หากสถาบันการเงินต้องการคำยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษร กรณีข้อผิดพลาดที่แจ้งด้วยวาจา และยังไม่ได้รับคำยืนยันดังกล่าวนั้น การสืบสวนอาจยืดเยื้อนานถึง 45 วัน และจะไม่เครดิตเงินจำนวนใดๆ เข้าบัญชีลูกค้า

ดังนั้น สถาบันการเงินจะต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายใดๆ ถ้าสรุปได้ว่าบัญชีนั้นไม่มีข้อผิดพลาดใดๆ หากการสอบสวนไม่สามารถสรุปได้จากหลักฐานที่มีอยู่ นอกจากนี้หากไม่มีคำยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรส่งถึง สถาบันการเงินจะต้องรับผิดชอบ หากไม่เครดิตเงินเข้าบัญชีของลูกค้าภายใน 10 วันทำการ และไม่ทำการสอบสวน หรือไม่มีหลักฐานทำให้เชื่อว่าบัญชีของลูกค้านั้นถูกต้องแล้ว

3.3.1.4 ความรับผิดชอบการโอนเงินที่ไม่ได้รับอนุญาต

ด้านความรับผิดชอบการโอนเงินที่ไม่ได้รับอนุญาต ในการพิจารณากฎหมายการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ คือ การกำหนดความรับผิดชอบในการ โอนเงินที่ไม่ได้รับอนุญาตกลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งถือว่าการ โอนเงินที่ผิดกฎหมายเกิดขึ้นเพราะลูกค้าเขียนหมายเลขรหัสไว้ที่บัตรการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่มีข้อโต้แย้งว่า ควรกำหนดมาตรฐานการทะเลาะ ภายได้มาตรฐานนั้นลูกค้าไม่ต้องรับผิดชอบใดๆ ยกเว้นความบกพร่องของลูกค้าเป็นเหตุให้เกิดความสูญเสียทั้งหมด ในขณะที่การจัดการนี้จะช่วยส่งเสริมให้มีการดูแลเรื่องการเก็บบัตรการ โอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ และรหัสบัตร กลุ่มลูกค้าได้โต้แย้งว่า เป็นการผลักภาระให้ลูกค้า และจะทำให้สถาบันการเงินมีสิทธิผลักความรับผิดชอบให้กับลูกค้าส่วนหนึ่ง ในการกำหนดหน้าที่นำมาใช้จะจำกัดหนี้ของลูกค้า โดยไม่คำนึงถึงความละเอียดของลูกค้านในการรักษาบัตร

ภายใต้พระราชบัญญัติการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ การโอนเงินโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นการ โอนเงินของบุคคลอื่นๆ ที่ไม่ใช่เจ้าของ หรือ ไม่ใช่ลูกค้าเองที่มีสิทธิ หรือจากบุคคลที่ไม่ได้รับผลประโยชน์ การ โอนเงินใดๆ ที่เกิดจากบุคคลอื่นๆ ที่ลูกค้ามอบบัตรการ โอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์และรหัสให้ แต่ไม่ถือว่าเป็นการ โอนโดยปราศจากการอนุญาต หากลูกค้าไม่ได้แจ้งให้สถาบันการเงินทราบว่า การ โอนเงินดังกล่าวไม่ได้รับอนุญาตอีกต่อไป

สำหรับหนี้ของลูกค้าในกรณีการโอนเงินโดยไม่ได้รับอนุญาตจะไม่เกิน 50 ดอลลาร์ หรือจำนวนของการ โอนเงินที่ไม่ได้รับอนุญาต ที่เกิดขึ้นก่อนการแจ้งให้สถาบันการเงินทราบ แล้วแต่จำนวนใดน้อยกว่า ซึ่งข้อจำกัดความรับผิดชอบของลูกค้า มีลักษณะคล้ายคลึงกับการ

จำกัดเงินดอลลาร์ของพระราชบัญญัติการกู้ยืม มีข้อยกเว้นสำคัญ 2 ข้อซึ่งอาจเพิ่มการจำกัดหนึ่งของลูกค้า

ข้อแรก หากลูกค้าไม่แจ้งให้สถาบันการเงินทราบใน 2 วันทำการ หลังทราบว่า บัตรการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์สูญหาย หรือรหัสสูญหาย ลูกค้าอาจต้องรับผิดชอบในวงเงินสูงสุด 500 ดอลลาร์ ต่อการโอนเงินที่ไม่ได้รับอนุญาต สิ่งนี้กระทำเพื่อกระตุ้นให้ลูกค้าแจ้งให้สถาบันการเงินทราบ กรณีบัตรสูญหายทันทีที่ทราบ ในการนี้ต้องการจำกัดความสูญเสียในจำนวนเงินที่น้อยที่สุด ขณะเดียวกันยังสามารถปกป้องลูกค้าจากความรับผิดชอบไม่จำกัดต่อความปลอดภัยของบัตรการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ และรหัสพิน หรือต่อความล่าช้าในการรายงานการสูญหาย

ข้อสอง ไม่มีเพดานหนี้ของลูกค้า สำหรับกรณีการโอนเงินโดยไม่ได้รับอนุญาตที่เกิดขึ้น เพราะลูกค้าไม่ได้แจ้งให้ทราบภายใน 60 วัน และบัญชีได้แสดงการโอนเงินดังกล่าวไว้แล้ว สิ่งนี้มีไว้เพื่อให้รางวัลแก่ลูกค้าที่อ่านและพิสูจน์บัญชี และแจ้งเหตุกรณีการโอนเงินผิด นอกจากนี้บัญชีนี้ยังช่วยรายงานการโอนเงินที่มีเหตุอันควรสงสัย ซึ่งอาจไม่ได้เกิดขึ้นจากการถูกขโมยแต่เพียงอย่างเดียว

ในพระราชบัญญัติการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ มีคุณสมบัติสำคัญต่อโครงสร้างความปลอดภัยแบบไม่จำกัด ข้อแรก คือ ระยะเวลาแจ้งบัตรหายกับสถาบันฯ หรือธุรกรรมที่ไม่ได้รับอนุญาตที่แสดงบนบัญชี อาจได้รับการผ่อนผันมากขึ้น เช่น ระยะเวลาเดินทาง อีกทั้งกฎหมายของรัฐหรือข้อตกลงระหว่างลูกค้ากับสถาบันฯ ต่อความรับผิดชอบต่อการโอนเงินดังกล่าว อาจลดลง และที่สำคัญที่สุด การผลักระบบการพิสูจน์ให้สถาบันการเงิน เพื่อแสดงว่า การโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ได้รับการอนุมัติ หรือไม่ได้รับการอนุมัติ ในเงื่อนไขความรับผิดชอบของลูกค้าที่ได้รับการปฏิบัติ เมื่อสถาบันการเงินยากที่จะพิสูจน์ข้อเท็จจริงว่า บัตรของลูกค้าได้สูญหายหรือถูกขโมยไป หลายแห่งอาจเลือกที่จะไม่ผลักระบบความผิดรับผิดชอบต่อปัญหาธุรกรรมที่ไม่ได้รับอนุญาต เว้นแต่เชื่อว่า ลูกค้าไม่ได้เอาประโยชน์จากสถานการณ์เช่นนั้น

3.3.1.6 การออกบัตรการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

สำหรับการออกบัตรการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อมีปัญหาการห้ามออกบัตรเครดิต เนื่องจากการแจกบัตรการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์จำนวนมาก สภาคองเกรสได้มีข้อกำหนดในพระราชบัญญัติการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ คือกำหนดให้ออกบัตรการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ในกรณีที่มียื่นใบสมัครเท่านั้น หรือเป็นการต่ออายุบัตรเดิม หรือออกบัตรทดแทน แต่สถาบันการเงินหรือบุคคลอื่นๆ อาจแจกจ่ายบัตรการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์เหล่านี้ หรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ ได้ ถ้าสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขต่างๆ 4 ข้อ ข้อแรก บัตรต้องมีวันหมดอายุ บัตรจะใช้ไม่ได้ภายใต้เงื่อนไขบางอย่าง ข้อสอง บัตรที่ไม่ได้ขอให้ออกต้องแจ้งสิทธิของ

ลูกค้า และความรับผิดชอบของลูกค้าไว้อย่างชัดเจน ข้อสาม บัตรต้องมีเอกสารอธิบายอย่างชัดเจนว่าบัตรจะใช้ไม่ได้ และคำแนะนำในการกำจัดบัตร เมื่อลูกค้าไม่ต้องการใช้ ข้อสี่ บัตรอาจใช้ได้ตามคำร้องขอหรือตามใบสมัครของลูกค้า หลังจากที่ได้พิสูจน์ตัวลูกค้าเจ้าของบัตรเองแล้ว

(1) ความรับผิดชอบแห่ง

ข้อกำหนดพื้นฐานเกี่ยวกับหนี้ตามพระราชบัญญัติการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์มี 2 ข้อ ข้อแรกควบคุมความรับผิดชอบของสถาบันการเงินในกรณีที่ไม่สามารถกระทำหรือยับยั้งการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ตามคำแนะนำอันสมควร ข้อที่สอง คือ ความรับผิดชอบโดยทั่วไปของสถาบันการเงิน ซึ่งไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดของการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ได้

1) ความรับผิดชอบในกรณีไม่สามารถกระทำหรือยับยั้งการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ สถาบันการเงินจะต้องรับผิดชอบต่อลูกค้า หากเกิดความเสียหายขึ้นจากการไม่สามารถทำการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ตามเงื่อนไขของบัญชีในจำนวนที่เหมาะสม หรือในลักษณะที่เหมาะสม เมื่อได้รับคำสั่งจากลูกค้าให้ดำเนินการเช่นนั้น สำหรับข้อยกเว้นความรับผิดชอบของสถาบันการเงิน ข้อแรก สถาบันฯ ไม่ต้องรับผิดชอบกรณีไม่สามารถทำการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากเงินในบัญชีของลูกค้ามีไม่พอ หากสถาบันฯ ไม่ได้เครดิตเงินฝากเข้าบัญชีของลูกค้า ซึ่งจะทำให้มีเงินเพียงพอในการโอนเงิน และไม่ต้องรับผิดชอบต่อกรณีที่เงินนั้นต้องขึ้นอยู่กับกำหนดยกเว้นการทางกฎหมายที่ควบคุมการโอน นอกจากนี้การโอนเงินอาจไม่สมบูรณ์ หากจำนวนเงินนั้นสูงเกินกว่าจำนวนที่ถูกกำหนดในการถอนเงินเกินบัญชี หรือถ้าลูกค้าพยายามใช้เครื่องซึ่งมีเงินอยู่ไม่เพียงพอให้ธุรกรรมนั้นสำเร็จได้ หรือเงื่อนไขอื่นๆ ที่อาจมีระบุไว้ในข้อบังคับ

สถาบันการเงินยังต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากการไม่สามารถยับยั้งการชำระเงินของการโอนเงินที่ไม่ได้รับอนุญาตจากบัญชีของลูกค้า เมื่อมีคำสั่งชัดเจนจากลูกค้า อย่างไรก็ตามมีข้อยกเว้นความรับผิดชอบของสถาบันการเงิน ในกรณีไม่สามารถดำเนินการ โอน หรือยับยั้งการ โอน ได้ หากมีหลักฐานว่าสาเหตุเกิดจากปัจจัยภายนอกที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของตน แม้ตนจะใช้ความระมัดระวังอย่างดีเพื่อป้องกันเหตุนั้นแล้วก็ตาม และสถาบันฯ ก็ไม่ต้องรับผิดชอบ หากการละเมิดดังกล่าวเกิดจากการที่เครื่องเสีย หรือใช้งานไม่ได้ แต่ลูกค้าพยายามทำการ โอนเงินในเวลาดังกล่าว สุดท้ายหากความล้มเหลวนั้นไม่ได้เกิดจากเจตนา และเป็นผลมาจากข้อบกพร่องโดยไม่เจตนา ทั้งนี้ไม่ได้คำนึงถึงกระบวนการในการทำเพื่อหลีกเลี่ยงข้อบกพร่องนั้น สถาบันการเงินต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงเท่านั้น

2) ความรับผิดชอบทั่วไปที่เกิดจากการละเมิดอื่นๆ ในพระราชบัญญัติได้บัญญัติว่า ผู้ใดที่ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดใดๆ ตามพระราชบัญญัติ ยกเว้นในกรณีข้อผิดพลาดจะ

ได้รับการแก้ไขตามกระบวนการ ผู้นั้นต้องรับผิดชอบ ในกรณีลูกค้าได้รับความเสียหายที่เกิดจากการละเมิด นอกจากนี้ หากลูกค้ากระทำการส่วนตัว เขามีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายได้ไม่น้อยกว่า 100 ดอลลาร์ แต่ไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์ ในกรณีได้กระทำการเป็นกลุ่ม ไม่มีบทลงโทษขั้นต่ำ และจำนวนเงินลงโทษในแต่ละรายจะไม่สูงเกินกว่า 500,000 ดอลลาร์ หรือเท่ากับ 1% ของมูลค่าสุทธิบวกค่าเสียหายของสมาชิก สุดท้ายในการดำเนินการใดๆ เพื่อบังคับใช้ความรับผิดชอบสำหรับการละเมิดพระราชบัญญัติการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ โจทก์จะได้รับการชดเชยค่าใช้จ่ายและค่าทนายความอันเหมาะสม ตามดุลพินิจของศาล ข้อกำหนดเหล่านี้เทียบได้กับข้อกำหนดของพระราชบัญญัติการกู้ยืม ในเรื่องข้อกำหนดบทลงโทษ ซึ่งอาจได้รับการชดเชยต่อการกระทำใดๆ ภายใต้ข้อกำหนดเรื่องความรับผิดชอบโดยทั่วไป ศาลต้องพิจารณาความถี่และเจตนาของการละเมิดลักษณะของการละเมิด นอกจากนี้ ศาลจะต้องพิจารณาแหล่งข้อมูลของจำเลยและจำนวนบุคคลที่ได้รับผลกระทบด้วย

เช่นเดียวกับการกำหนดความรับผิด ในกรณีที่ผู้ไม่สามารถกระทำหรือยับยั้งการโอนเงิน เมื่อได้รับคำสั่งนั้น ข้อกำหนดความรับผิดระบุถึงลักษณะสภาพของการลบล้างความผิด ภายใต้มาตรา 915 (C) หากจำเลยสามารถพิสูจน์หลักฐานให้เห็นว่า การละเมิดนั้นไม่ได้กระทำโดยเจตนา และเป็นผลมาจากความผิดพลาดโดยไม่เจตนา ทั้งนี้โดยไม่ได้คำนึงถึงกระบวนการต่างๆ ที่ได้รับการออกแบบมาเพื่อหลีกเลี่ยงความผิดพลาด ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบต่อความผิดพลาดนั้นๆ ในขณะเดียวกัน หากมาตรา 915 (C) ได้มีการตีความโดยศาลในลักษณะเดียวกันกับที่หุ้นส่วนของตนในพระราชบัญญัติกู้ยืมเคยมี ข้อยกเว้นในข้อผิดพลาดจากความไม่มีเจตนาจะไม่ขยายขอบเขตไปถึงการตีความข้อผิดพลาดในข้อกำหนดทางกฎหมาย ในพระราชบัญญัติ ดังนั้นสิ่งสำคัญคือ พระราชบัญญัติต้องกำหนดว่า สถาบันการเงินจะไม่รับผิดชอบต่อการดำเนินการใดๆ หรือข้อบกพร่องใดๆ ที่สอดคล้องกับระเบียบหรือมาตราใดๆ ที่ออกโดยคณะกรรมการ Federal Reserve หรือเจ้าหน้าที่ แม้ว่าระเบียบเหล่านั้นจะได้รับการแก้ไขหรือประกาศเป็นโมฆะด้วยเหตุผลใดๆก็ตาม นอกจากนี้สถาบันการเงินที่พบว่า คนได้ละเมิดระเบียบโดยไม่ตั้งใจ อาจแจ้งใช้ข้อกฎหมายบังคับให้ลูกค้า โดยแจ้งถึงข้อบกพร่อง และการปฏิบัติตามระเบียบเป็นปกติ มีการปรับบัญชีของลูกค้าอย่างเหมาะสม และจ่ายค่าเสียหาย ในที่สุด การฟ้องร้องดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ อาจนำเข้าสู่ศาลท้องถิ่นหรือศาลประจำรัฐ โดยไม่คำนึงถึงจำนวนเงินที่เกิดข้อโต้แย้ง การดำเนินการต้องนำเข้าสู่การพิจารณาภายในเวลา 1 ปีนับแต่การละเมิดได้เกิดขึ้น

(2) ความรับผิดทางอาญา

ความรับผิดทางอาญากำหนดว่า ผู้ใดเจตนาละเมิดข้อกำหนดของพระราชบัญญัตินี้ จะต้องถูกปรับ 5,000 ดอลลาร์ และจำคุก 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากนี้ใครที่เจตนาขาย ขนส่ง หรือใช้บัตรการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ปลอม หรือขโมยมาใช้ในมูลค่าสูงกว่า 1,000 ดอลลาร์ จะถูกปรับสูงถึง 10,000 ดอลลาร์ และจำคุก 10 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

3.3.2 กฎหมายที่กำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดของผู้ที่เกี่ยวข้องในการชำระเงิน (Uniform Commercial Code : Article 4A)

ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดย The National Conference of Commissioners on Uniform State Law และ The American Law Institute ได้ให้ความเห็นชอบกฎหมาย Article 4A⁹ แห่ง Uniform Commercial Code (UCC) ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

3.3.2.1 บททั่วไป

สำหรับบทบัญญัติของกฎหมาย Article 4A เป็นเรื่องของ การโอนเงิน (Fund Transfer) ในลักษณะของ “credit transfer” ซึ่งเป็นกรณีที่คำสั่งโอนเงินถูกส่งออกไปจากบุคคลที่ชำระเงิน (มิใช่กรณีที่คำสั่งชำระเงินออกโดยบุคคลผู้รับการชำระเงิน ที่เรียกว่า “debit transfer”) โดยมีกระบวนการส่งคำสั่งโอนเงินผ่านบุคคลต่างๆ ไปจนกระทั่งถึงมือผู้รับเงินนั้น สามารถกระทำโดยวาจา หรือลายลักษณ์อักษร หรือด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือ Wire Transfer ตัวอย่าง ปรากฏตามแผนภาพดังต่อไปนี้

3.3.2.2 ความจำเป็นที่ต้องมี Article 4A

เนื่องจากความไม่แน่นอนของข้อกำหนด ตลอดจนการปรับใช้ข้อกำหนดที่มีอยู่กับการโอนเงินแบบ credit transfer ซึ่งหมายถึง ไม่มีข้อยุติที่ชัดเจนถึงสถานะทางกฎหมายของการโอนเงินแบบ credit transfer ส่งผลถึงความไม่แน่นอนในสิทธิและหน้าที่ที่เกิด

⁹พฤทธิพงษ์ ศรีมาจันทร์. (2548). กฎหมายว่าด้วยการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศสหรัฐอเมริกา. การประชุมนิติศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 5.

ขึ้นมาจากการสั่งโอนเงิน ดังนั้น กฎหมาย Article 4A จึงเข้ามาเป็นกฎหมายที่ทำหน้าที่ดูแลในเรื่องดังกล่าว

3.3.2.3 ลักษณะพิเศษของการโอนเงินที่มีผลต่อการยกเว้น Article 4A มีดังนี้

(1) การโอนเงินภายใต้ Article 4A มักจะเป็นการโอนเงินมูลค่าสูง
 (2) Originator กับ Beneficiary จะเป็นองค์กรธุรกิจขนาดใหญ่
 (3) ความรวดเร็วของการโอนเงินเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งส่วนใหญ่ต้องการให้ถึงมือผู้รับภายในวันเดียวกับวันที่สั่งโอนเงิน แม้ว่าจะต้องโอนเงินผ่าน intermediary หลายทอดก็ตาม

(4) การโอนเงินเข้ามาทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพสูงแทนการชำระเงินโดยวิธีการส่งเช็คที่เป็นกระดาษ

(5) ค่าธรรมเนียมการโอนเงินต่ำ การโอนเงินหลายล้านเหรียญ เสียค่าธรรมเนียมเพียง 2-3 เหรียญ

(6) ระบบการตั้งราคาอาจถือว่าราคาเป็นต้นทุนการปฏิบัติการของธนาคาร แต่ในความจริง ธนาคารจะมีโอกาสรับผิดมากหรือน้อย ก็ขึ้นอยู่กับจำนวนเงินโอน

(7) ความเสี่ยงเรื่องการสูญเสียของธนาคารที่ปฏิบัติการโอนเงินจะเกิดขึ้นจากสาเหตุหลายประการ

3.3.2.4 ความเสี่ยงเรื่องการสูญเสียของธนาคารที่ปฏิบัติการโอนเงิน อาจเกิดขึ้นจากสาเหตุหลายประการมีดังนี้

(1) การโอนเงินบางครั้ง อาจจะเป็นการให้กู้เงินออกไปจำนวนมาก โดยกำหนดใช้คืนในช่วงเวลาสั้นๆ หากคำสั่งการชำระเงินที่ออกไปยัง Beneficiary 's Bank เป็นธรรมดาที่ Beneficiary 's Bank จะส่งมอบเงินให้ Beneficiary ในทันที หากการชำระเงินให้แก่ Beneficiary 's Bank ล่าช้าออกไปจนสิ้นวันทำการ หรือหาก Beneficiary 's Bank ไม่ได้รับชำระเงิน เพราะ Originator's Bank ล้มละลายไป Beneficiary 's Bank ก็จะประสบปัญหาการสูญเสียเงินที่จ่ายให้ Beneficiary ไปแล้ว

(2) ความเสี่ยงเนื่องจาก Originator's Bank มิได้ execute คำสั่งชำระเงินของลูกค้า หรือ execute แล้ว แต่ช้ากว่าที่ควรจะเป็น

(3) อาจจะมีการผิดพลาดในตัวคำสั่งชำระเงิน เช่น การผิดในเรื่องจำนวนที่จะถูกจ่ายหรือบุคคลที่จะรับเงิน ด้วยเหตุที่จำนวนเงินที่โอนนั้นมีมูลค่าสูงมาก ความเสี่ยงในเรื่องความเสียหายหากบางสิ่งเกิดการผิดพลาดย่อมมีมูลค่าสูงเช่นเดียวกัน

3.3.2.5 หลักสำคัญของ Article 4A โดยการกำหนดว่าความเสียหายจะเกิดขึ้น ณ จุดใดของกระบวนการโอนเงิน โดยคำนึงถึงโครงสร้างค่าธรรมเนียมการโอนเงินที่เป็นอยู่

3.3.2.6 ข้อความคิดเรื่องการรับรองและผลของการรับรองโดย Beneficiary's Bank

(1) สิทธิและหน้าที่ภายใต้ Article 4A เป็นผลมาจากข้อความคิดเกี่ยวกับการรับรอง

(2) สิทธิและหน้าที่ที่เกิดขึ้นเนื่องจากผลของการที่ธนาคารผู้ได้รับคำสั่ง (Section 4A-209) ผลของการรับรองจะแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับว่าคำสั่งชำระเงินที่ถูกส่งออกไป รับรองโดย Beneficiary's Bank หรือธนาคารที่มีใช้ Beneficiary's Bank

3.3.2.7 การรับรองโดยธนาคารที่มีใช้ Beneficiary's Bank

ตามกฎหมาย Article 4A ระบุให้คำสั่งชำระเงินของ X นั้น มีฐานะเป็นคำร้องขอที่ X ขอให้ X's Bank กระทำการในลักษณะคำสั่งชำระเงินของ X ได้มีการดำเนินการต่อไป โดยคำร้องขอนั้น X's Bank อาจรับรองโดยการ execute คำสั่งชำระเงินของ X ซึ่งการ execute จะเริ่มเกิดขึ้นเมื่อ X's Bank เจตนาส่งคำสั่งชำระเงินไปยัง Y'sBank เพื่อให้เกิดการ execute ต่อไปยัง Y'sBank

เมื่อ X's Bank ได้ execute คำสั่งชำระเงินของ X แล้ว X's Bank จะมีสิทธิที่จะได้รับการชำระเงินจาก X และอาจสามารถหักเงินจากบัญชีของ X แต่ถ้า X's Bank ไม่ execute คำสั่งของ X และจำนวนเงินในบัญชีมีมากกว่าจำนวนเงินตามคำสั่ง ซึ่ง X's Bank ต้องจ่ายดอกเบี้ยให้แก่ X จากยอดเงินตามคำสั่งชำระเงิน เว้นแต่ X จะได้รับแจ้งการปฏิเสธคำสั่งชำระเงินในทันทีทันใด

3.3.2.8 การรับรองโดย Beneficiary's Bank

(1) การรับรองโดย Beneficiary's Bank มีความสำคัญเป็นพิเศษ เพราะการรับรองเป็นตัวกำหนดว่า ณ จุดใด Beneficiary's Bank จะมีภาระหนี้ต่อ Beneficiary ที่จะต้องชำระเงินตามคำสั่งชำระเงิน กล่าวคือ X ชำระเงินให้ Y โดย

- ก่อให้ Y'sBank กลายเป็นหนี้ต่อ Y ในจำนวนที่จะต้องชำระ
- หนี้นี้ได้เกิดขึ้นเมื่อ Y'sBank รับรองคำสั่งชำระเงินซึ่ง X's Bank ได้ออกไปยัง Y'sBank เพื่อให้ execute คำสั่งของ X

(2) การรับรอง (ซึ่งเป็นจุดที่ว่าเมื่อใด Y'sBank มีหนี้หรือความผูกพันต่อ Y) จะเกิดขึ้นเมื่อ

- ก. เมื่อ Y'sBank ชำระเงินให้ Y หรือแจ้งให้ Y ทราบว่าตนได้รับคำสั่งชำระเงิน
 - ข. เมื่อ Y'sBank ได้รับชำระเงินจากธนาคารที่ออกคำสั่งชำระเงินมายัง Y'sBank
- (3) วัตถุประสงค์ของคำสั่งชำระเงินของผู้ส่งก็คือให้มีผลเป็นการชำระจาก Originator ไปยัง Beneficiary และวัตถุประสงค์ดังกล่าวก็จะสำเร็จเมื่อ Beneficiary'sBank ได้รับรองคำสั่งชำระเงิน

เนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นประเทศที่มีการพัฒนาทางด้านกฎหมายเป็นไปอย่างรวดเร็ว จึงมีแนวคิดในการพัฒนากฎหมายระเบียบวิธีในเรื่องการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ไว้บังคับใช้ภายในประเทศ โดยมีการบัญญัติเรื่องการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ไว้ใน Article 4A แห่ง Uniform Commercial Code เป็นการเพิ่มเติมบทบัญญัติในกฎหมายแพ่งเรื่องตัวเงิน โดยเป็นการบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้องในการทำธุรกรรมการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ในกรณีที่ผู้ส่งได้ส่งคำสั่งไปให้ธนาคารของผู้ส่งทำการโอนเงินไปให้ธนาคารของผู้รับและธนาคารของผู้รับก็จะโอนเงินไปให้แก่ผู้รับโดยทางอิเล็กทรอนิกส์ จึงเป็นเรื่องความสัมพันธ์ในการทำนิติกรรมระหว่างผู้ให้บริการกับประชาชนโดยใช้สื่อการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ต่อมา ทางสหประชาชาติได้เห็นว่า กฎหมาย Article 4A ของสหรัฐอเมริกามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบการชำระเงินของแต่ละประเทศและของโลก จึงได้นำกฎหมาย Article 4A มาใช้เป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายของ Uncitral Model Law¹⁰ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการให้ประเทศที่เป็นสมาชิกสามารถนำไปเป็นแนวทางในการออกกฎหมายในประเทศของตนเองเพื่อใช้ให้เป็นแบบมาตรฐานสากล

3.4 กลไกการควบคุมการชำระเงินผ่านโครงสร้างกลไกทางกฎหมายของประเทศอื่นๆ

สำหรับแนวทางในการออกกฎหมายมาบังคับใช้ในต่างประเทศ โดยเฉพาะสำหรับการกำกับดูแลในเรื่องการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีเหตุผลและความจำเป็นในการลดความเสี่ยงต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในระบบการชำระเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในลักษณะที่เป็น Systemic Risk โดยแต่ละประเทศก็มีเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องออกกฎหมายระบบการชำระเงินเป็นการเฉพาะ และกรอบการบังคับใช้กฎหมายระบบการชำระเงิน รวมทั้งการให้อำนาจแก่องค์กรหรือหน่วยงานที่เข้า

¹⁰ ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวก

มาทำหน้าที่กำกับดูแลการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยศึกษาจากประเทศแคนาดา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศนอร์เวย์ โดยมีรายละเอียดสรุปได้ดังต่อไปนี้¹¹

3.4.1 ประเทศแคนาดา

ประเทศแคนาดา มีการกำหนดให้ Bank of Canada มีอำนาจตามที่จำเป็นในการกำกับดูแลระบบในเรื่องเกี่ยวกับ Clearing and Settlement System มีดังนี้

3.4.1.1 ในการดำเนินการตามกฎหมายระบบการชำระเงิน Bank of Canada ต้องพิจารณาว่าระบบการชำระเงินใดที่อาจเกิด Systemic Risk ได้ โดยจะเป็นระบบการชำระเงินในกรณีที่มีสมาชิก 3 รายขึ้นไป มีหน้าที่ในการ Clearing and Settlement หนี้เงินสกุลดอลลาร์แคนาดา และหนี้เงินนั้น จะต้องมีการ Settlement ผ่านบัญชีที่ Bank of Canada

3.4.1.2 เมื่อ Bank of Canada พิจารณาแล้วเห็นว่าอาจเกิด Systemic Risk จึงสามารถเข้าไป review และกำหนดให้ระบบการชำระเงินนั้นอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายระบบการชำระเงิน

3.4.1.3 เมื่อระบบการชำระเงินถูก designate ระบบการชำระเงินนั้นต้องพิสูจน์ต่อ Bank of Canada ว่าระบบของตนมีกลไกการควบคุมความเสี่ยงในการนี้

3.4.1.4 Bank of Canada สามารถเข้าทำความตกลงกับระบบชำระเงินนั้น เพื่อกำหนดให้มีกลไกในการควบคุมความเสี่ยงอย่างเพียงพอ

3.4.1.5 ปัจจุบัน ระบบการชำระเงินที่ Bank of Canada ได้ designate แล้ว มีระบบ Large Value Fund Transfer เป็นระบบการโอนเงินรายใหญ่ ดำเนินการโดย Canadian Payments Association ระบบ Debt Clearing Service ดำเนินการโดย Canadian Depository for Securities Limited และระบบ Multimet System

3.4.2 ประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลีย ได้เห็นถึงความสำคัญต่อความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในระบบการชำระเงิน จึงได้ดำเนินการแก้ไข Reserve Bank Act 1959 โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการระบบการชำระเงิน (Payments System Board) ขึ้นมาเพิ่ม นอกเหนือไปจาก Reserve Bank Board โดยให้มีความรับผิดชอบในการกำหนดนโยบายระบบการชำระเงิน (โดยมุ่งเน้นถึงการควบคุมความเสี่ยงในระบบการเงิน) ดูแลและส่งเสริมความมั่นคงและประสิทธิภาพของระบบการชำระเงินในประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับเสถียรภาพโดยทั่วไปของระบบการชำระเงิน

¹¹ ฝ่ายกฎหมายและฝ่ายระบบการชำระเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย. 30 กรกฎาคม 2545.

3.4.3 ประเทศนอร์เวย์

ประเทศนอร์เวย์ ได้เห็นถึงความสำคัญต่อความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในระบบการชำระเงิน เช่นเดียวกัน จึงได้ดำเนินการให้อำนาจแก่ Norges Bank ในการออกใบอนุญาตให้ทำธุรกิจ Interbank System (Interbank System means a system based on common rules for clearing, settlement or transfer of funds between credit institutions) โดยมีเป้าหมายให้ Interbank System มีลักษณะที่สามารถรักษาเสถียรภาพทางการเงินได้ โดยมุ่งเน้นที่จะลดความเสี่ยงในด้าน Liquidity และ Insolvency ของสมาชิกในระบบการชำระเงินนั้นๆ

จากการศึกษาพบว่า ในเรื่องกฎหมายสำหรับควบคุมกำกับดูแลระบบการชำระเงินของประเทศทั้งสามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น (ประเทศแคนาดา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศนอร์เวย์) นั้น ในแต่ละประเทศเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการกำกับดูแลระบบการชำระเงิน จึงได้มีการออกกฎหมายโดยการกำหนดให้ต้องมีหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐเข้ามาทำหน้าที่กำกับดูแลระบบการชำระเงิน กล่าวคือ เป็นการใช้อำนาจรัฐในการกำกับดูแล ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นการออกกฎหมายโดยการเพิ่มบทบัญญัติของกฎหมายสาระบัญญัติ กล่าวคือกฎหมายแพ่งในเรื่องตัวเงินบัญญัติอยู่ใน Article 4 แห่ง Uniform Commercial Code เมื่อมีการเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ จึงให้บัญญัติเป็น Article 4A หากผู้ใดจะทำนิติกรรมการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ก็ไปอยู่ภายใต้บังคับตามบทบัญญัติของกฎหมายแพ่ง

3.5 กลไกการควบคุมการชำระเงินผ่านโครงสร้างกลไกทางกฎหมายของไทย

เนื่องจากความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี เป็นผลให้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์มีราคาถูกลง และในกฎหมายฉบับปัจจุบัน ได้เปิดโอกาสให้บุคคลมีสิทธิเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ ตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา 29 บัญญัติว่า การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้นและจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหมายหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม

มาตรา 50 บัญญัติว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ และการแข่งขัน โดยเสรีอย่างเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การ คู้มครองประชาชนในด้านสาธารณูปโภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของ ประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคู้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษา ทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขจัด ความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน

ในธุรกิจบริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้มีการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์¹² มาใช้ อย่างแพร่หลาย โดยในกฎหมายได้มีการบัญญัติความหมายเกี่ยวกับคำว่า อิเล็กทรอนิกส์ ไว้ใน พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2544 มาตรา 4 ซึ่งบัญญัติคำนิยามของคำว่า “อิเล็กทรอนิกส์” และ “ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” ไว้

“อิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า การประยุกต์ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์¹² มาใช้ แม่เหล็กไฟฟ้า หรือวิธีอื่นใดในลักษณะคล้ายกัน และให้หมายความรวมถึงการประยุกต์ใช้วิธีการ ทางแสง วิธีการทางแม่เหล็ก หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้วิธีต่างๆ เช่นว่านั้น

“ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า ข้อความที่ได้สร้าง ส่ง รับ เก็บรักษา หรือ ประมวลผลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิธีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ จดหมาย อิเล็กทรอนิกส์ โทรเลข โทรมินท์ หรือโทรสาร

นอกจากความหมายของอิเล็กทรอนิกส์ ตามที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2544 มาตรา 4 แล้ว ยังมีกฎหมายอื่น ๆ ที่บัญญัติเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเอกสาร อิเล็กทรอนิกส์ไว้เพิ่มเติมในประมวลกฎหมายอาญาความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์โดยใน ปัจจุบันได้มีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 17) พ.ศ.2547 บัญญัติ ความผิดเกี่ยวกับบัตรเครดิตหรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มเติมไว้ในมาตรา 269/1 – 269/7 ของประมวล

¹² ข้อสังเกตพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 17) พ.ศ.2547. สำนักประธาน ศาลฎีกา สำนักวิชาการ สำนักงานศาลยุติธรรม. จาก <http://www.library.judiciary.go.th/Article/data/no.2.pdf>

กฎหมายอาญา โดยได้กำหนดความหมายของคำว่า “บัตรอิเล็กทรอนิกส์” เพิ่มเติมเป็นมาตรา 1(14) “บัตรอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า

(ก) เอกสารหรือวัตถุอื่นใดไม่ว่าจะมีรูปลักษณะใดที่ผู้ออกได้ออกให้แก่ผู้มีสิทธิใช้ ซึ่งจะระบุชื่อหรือไม่ก็ตาม โดยบันทึกข้อมูลหรือรหัสไว้ด้วยการประยุกต์ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ไฟฟ้าคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า หรือวิธีอื่นใดในลักษณะคล้ายกัน ซึ่งรวมถึงการประยุกต์ใช้วิธีการทางแสงหรือวิธีการทางแม่เหล็กให้ปรากฏความหมายด้วยตัวอักษร ตัวเลข รหัส หมายเลขบัตร หรือสัญลักษณ์อื่นใด ทั้งที่สามารถมองเห็นและมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า

(ข) ข้อมูล รหัส หมายเลขบัญชี หมายเลขชุดทางอิเล็กทรอนิกส์หรือเครื่องมือทางตัวเลขใด ๆ ที่ผู้ออกได้ออกให้แก่ผู้มีสิทธิใช้ โดยมีได้มีการออกเอกสารหรือวัตถุอื่นใดให้ แต่มีวิธีการใช้ในทำนองเดียวกับ (ก) หรือ

(ค) สิ่งอื่นใดที่ใช้ประกอบกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของ

ดังนั้น ความหมายของบัตรอิเล็กทรอนิกส์ตามความหมายแรกนี้จึงมักจะใช้เทคโนโลยีในรูปแบบแถบแม่เหล็ก (Magnetic Card) หรือสมาร์ทการ์ด (Smart Card) ซึ่งมีการใช้แถบแม่เหล็กที่ฝังชิป (chip) หรือมีหน่วยบันทึกความจำเกี่ยวกับผู้ใช้บัตรรหัสผ่าน และวันหมดอายุ เช่น บัตรเครดิต บัตรเดบิต บัตรเอทีเอ็ม บัตรเติมเงิน หรือบัตรรถไฟฟ้ามหานคร เป็นต้น ในส่วนกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันในเรื่องบัตรเครดิต บัตรเดบิต และบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้ประกอบธุรกิจบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นกิจการที่อยู่ภายใต้กฎหมายข้อ 14 ของประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ เช่น บัตร Prepaid Card ซึ่งเป็นบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ชนิดหนึ่ง เป็นการจ่ายเงินล่วงหน้าให้แก่ผู้ให้บริการ โดยผู้ให้บริการลงข้อมูลจำนวนเงินลงในบัตร เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถนำไปซื้อสินค้าและบริการได้ อย่างเช่นที่ร้านสะดวกซื้อ เป็นต้น

ปัจจุบัน ประชาชนนิยมใช้อุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างแพร่หลาย และมีผู้ให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น เช่น ใช้ในการติดต่อสื่อสาร การซื้อขายสินค้าบนอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน และเป็นการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายอีกด้วย อีกทั้งยังเป็นการลดต้นทุนลงอย่างมากเนื่องจากไม่จำเป็นต้องใช้มนุษย์เข้ามาควบคุมดำเนินการในกระบวนการต่างๆ ซึ่งข้อมูลต่างๆ ได้ถูกจัดเก็บไว้ในรูปแบบของดิจิทัล ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลได้มากกว่ากระดาษหลายเท่า เมื่อรูปแบบในการทำธุรกรรมได้เปลี่ยนแปลงไป โดยมีการทำนิติกรรมสัญญาในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ และการลงลายมือชื่อก็เป็นลายมือชื่อทาง

อิเล็กทรอนิกส์ จะเห็นได้ว่ากฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ไม่อาจรองรับการเปลี่ยนแปลงในกรณีเช่นนี้ได้ จึงมีการเสนอกฎหมายเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งต่อมาได้มีการประกาศเป็นกฎหมายชื่อว่า พระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2544 เพื่อเป็นการยอมรับสถานะทางกฎหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่นเดียวกับเอกสาร หนังสือ หรือการลงลายมือชื่อที่ทำบนกระดาษ อันเป็นหลักสำคัญในการทำนิติกรรมสัญญาตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่บัญญัติไว้ เช่น การทำเป็นหนังสือ การมีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือการลงลายมือชื่อ จึงจะฟ้องร้องบังคับได้ตามกฎหมาย ดังนั้น ย่อมเป็นผลให้การทำนิติกรรมสัญญานั้นมีผลสมบูรณ์ใช้บังคับได้ตามกฎหมาย¹³ โดยมีหลักการสำคัญตามมาตรา 7 ของพระราชบัญญัตินี้ที่บัญญัติว่า ห้ามมิให้ปฏิเสธความมีผลผูกพันและการบังคับใช้ทางกฎหมายของข้อความใดเพียงเพราะเหตุที่ข้อความนั้นอยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

โดยทั่วไป พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2544 สามารถใช้บังคับกับธุรกรรมในทางแพ่งและพาณิชย์ได้ทุกประเภทที่ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ กล่าวคือกฎหมายเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปสามารถประกอบธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ เว้นแต่ในธุรกรรมบางประเภท ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ตามมาตรา 50 วรรคสอง¹⁴ โดยจะต้องมีการออกกฎหมายมาบังคับใช้โดยเฉพาะ เนื่องจากพระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2544 ได้กำหนดให้มีการตั้งคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้พิจารณาแล้วเห็นควรให้มีร่างพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำกับดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ..... ภายใต้เจตนารมณ์ของมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัตินี้ ที่ได้เปิดช่องให้สามารถออกพระราชกฤษฎีกาได้ในกรณีที่ธุรกิจบริการนั้นอาจมีผลกระทบในกรณีที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์ หรือเพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและยอมรับในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือเพื่อป้องกันความเสียหายต่อสาธารณชน โดยจะเป็นธุรกิจประเภทใดบ้างที่เป็นกิจการที่ต้องแจ้งให้

¹³ ปิยวัฒน์ สุจริตเจริญสุข. เล่มเดิม. หน้า 79.

¹⁴ มาตรา 50 วรรคสอง “การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน”

ทราบ ต้องขึ้นทะเบียน หรือต้องได้รับอนุญาตก่อน ดังนั้น สำหรับธุรกิจบริการที่อาจเกิดความเสียดังกล่าวมาข้างต้นนั้น จึงจำเป็นต้องออกพระราชกฤษฎีกามาใช้บังคับกับธุรกิจบริการประเภทนั้นๆ ต่อไป

สำหรับประเทศไทย มีการดำเนินธุรกิจการให้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นหลายรูปแบบ เช่น บัตรเครดิต บัตรเดบิต Pay @ Post Counter Service และ E-money เป็นต้น นับว่าเป็นธุรกิจบริการที่จำเป็นที่จะต้องมีการกำกับดูแล โดยมีมูลค่ารวมทางเศรษฐกิจในการทำธุรกรรมที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว และผู้ให้บริการมิใช่มีเพียงสถาบันการเงินเท่านั้น แต่รวมถึงผู้ให้บริการที่มีใช้สถาบันการเงิน (Non-bank) ที่ไม่มีกฎหมายฉบับใดกำกับดูแลอีกด้วย ประกอบกับกฎหมายในปัจจุบัน ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจกำกับดูแลธุรกิจการให้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์เฉพาะที่เป็นสถาบันการเงินเท่านั้น ซึ่งกฎหมายไม่ได้รองรับในการกำกับดูแลบริการชำระเงินที่มีใช้สถาบันการเงิน (Non-bank) ดังนั้น จะเห็นว่า การให้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ให้บริการที่มีใช้สถาบันการเงินจึงมีความสำคัญมาก เพราะเกี่ยวข้องกับเงินของประชาชน ซึ่งหากขาดการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดแล้ว อาจเกิดความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายต่อระบบการชำระเงินโดยรวม ย่อมกระทบต่อความเชื่อมั่นในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของระบบเศรษฐกิจของประเทศชาติอีกด้วย

ดังนั้น การออกพระราชกฤษฎีกามาใช้บังคับในธุรกิจบริการบางประเภท จึงเป็นมาตรการหนึ่งที่จะสามารถออกกฎหมายมาควบคุมได้ โดยจะต้องเป็นกรณีเพื่อเป็นการควบคุมความเสี่ยงต่อความเสียหายที่จะเกิดแก่สาธารณชน และเพื่อรักษาความมั่นคงทางการเงินโดยรวมของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากธุรกิจการชำระเงินนั้นเกี่ยวข้องกับระบบการชำระเงินของประเทศทั้งระบบ ซึ่งอาจเกิดความเสี่ยงดังที่ได้กล่าวมาแล้วได้ ทั้งนี้ จึงควรให้มีการกำกับดูแลอย่างทั่วถึงและเป็นมาตรฐานเดียวกันไม่ว่าจะเป็นสถาบันการเงินหรือธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของธุรกรรมอันจะนำไปสู่ความเชื่อมั่นในการใช้สื่อและบริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น